Oppsummering

Havneanleggenes rapportering av sikringsaktiviteter for 2021

Avdeling for maritim sikring
04.04.22

Innhold

1. Innledning

Havneanleggene har rapportert sikringsaktiviteter for året 2021 i meldingssystemet SafeSeaNet Norway (SSNN). Dette er tredje året at Kystverket ber havneanleggene å melde inn aktivitet digitalt.

3 januar 2022 ble rapporteringsskjema aktivert. Alle sikringsledere mottok informasjon på epost. I tillegg var det en egen artikkel i ISPS-nytt nr. 4/2021 som alle sikringsledere mottok på epost. I SSNN ble rapporteringen varslet ved egen melding ved innlogging. Rapporteringsmodulen ble lukket 31. januar 2022.

I en tid med pandemi og færre gjennomførte myndighetstilsyn er den årlige rapporteringen viktig for å danne seg et bilde av sikringstilstanden i norske havneanlegg. Resultatet vil avdekke om det er områder innen sikring som Kystverket bør ha økt fokus på ved mer og bedre veiledning.

Det skal lønne seg å være god. Ut fra en risikobasert tilnærming vil Kystverket prioritere ressurser der risikoen for at sikringshendelser kan oppstå er størst. Havneanlegg som ikke utfører sikringstiltak, som beskrevet i sikringsplan, vil ha en høyere sårbarhet og ikke kunne forebygge mot sikringshendelser i like stor grad. Årlig rapportering gir et bilde over hvilke havneanlegg som forebygger sikringshendelser og som vil ha betydning for Kystverkets tilsynsplan.

598 Havneanlegg, godkjent etter § 10 i forskrift om sikring av havneanlegg, fikk tilbud om å rapportere. Havneanlegg godkjent etter §11 rapporter i eget tilpasset skjema og vil ikke bli omhandlet i denne oppsummeringen.

Besvarelsesgraden var på 85 %. Dette er en liten nedgang fra 2020 (- 3 %) men fortsatt en god økning fra 2019 (+ 13 %)

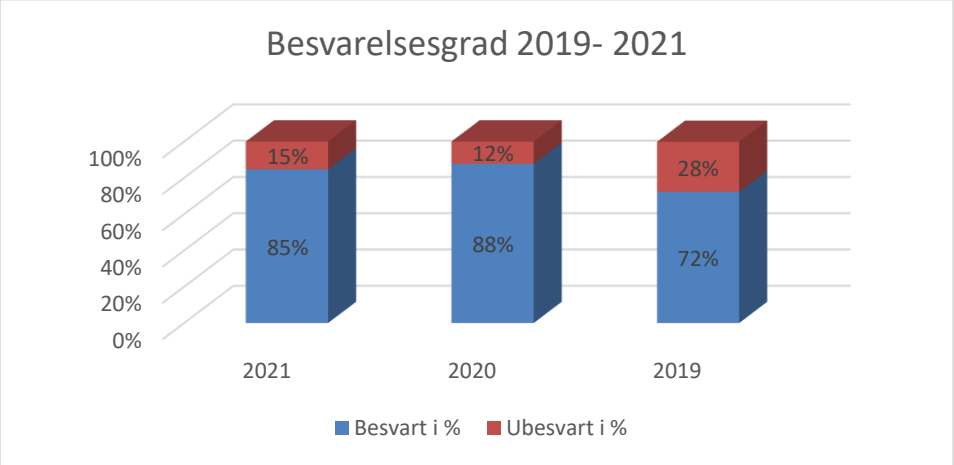

Figur 1. Besvarelsesgraden i 2021 sammenlignet med 2020 og 2019

I 2019 hadde fortsatt en del havneanlegg ikke tatt i bruk SSNN. Rapporteringen i 2019, via SSNN gjorde at flere havneanlegg ble oppmerksom på viktigheten av å ta i bruk SSNN og antall brukere av meldingssystemet økte 2020.

Havneanleggene ble bedt om å svare på følgende spørsmål:

1. Er årlig øvelse gjennomført i 2021? Ja/Nei
   Hvis nei, forklar:

2. Hvor mange driller er gjennomført i 2021? Antall
   Kommentarer til driller:

3. Er intern revisjon gjennomført i 2021?
   Hvis nei; forklar:

4. Har havneanlegget registrert svikt i egen sikring i 2021? (Med svikt i egen sikring menes avvik på etterlevelse av egen sikringsplan)
   Hvis ja; beskriv:

5. Har det skjedd sikringshendelser i havneanlegget som ikke er meldt til Kystverket i 2021? (Med sikringshendelse menes en mistenkelig handling eller omstendighet som kan utgjøre en trussel mot havneanlegg inkl. skip)
   Hvis ja; beskriv:

6. Har havneanlegget blitt utsatt for dataangrep i løpet av 2021? (Eks. hacking, phising, passord-angrep)
   Hvis ja; beskriv:

7. Har Covid-19 utbruddet påvirket driften av ISPS sikringen i havneanlegget?
   Hvis ja; beskriv:

Kystverket forventet at driften i enkelte havneanlegg kunne være påvirket av Covid-19 og det kunne ha betydning for utførelse av sikringsaktiviteter. Vi ønsket derfor i 2020 å kartlegge i hvor stor grad Covid-19 påvirket sikringssystemet. Dette har vi hatt fokus på også for 2021.

2. Resultat

Alt datagrunnlag i denne oppsummering kan hentes ut fra SafeSeaNet Norway (SSNN).

2.1 Årlig øvelse

78 % av havneanleggene svarer at de har gjennomført årlig øvelse. I prosent er dette så og si likt med resultatet for 2019.

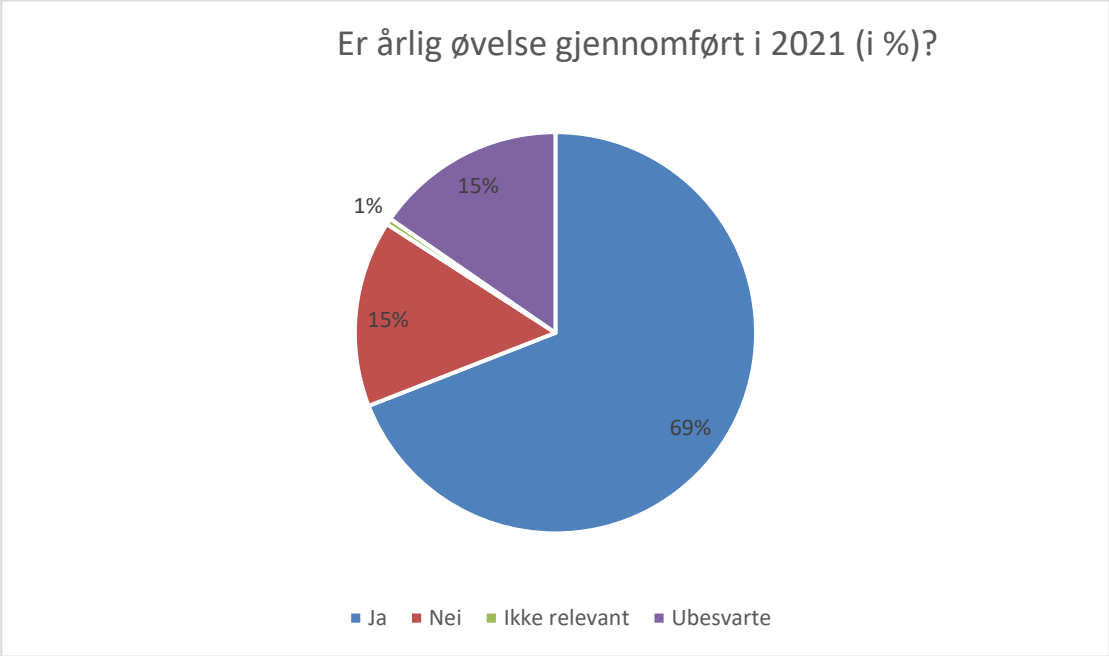

Figur 2. Årlig øvelser for 2021

Av de som svarer at de ikke har gjennomført øvelse er begrunnelsen all hovedsak relatert til Covid- 19 pandemien. Enten så har det ikke vært noe aktivitet i havneanlegget eller så har de ikke kunne gjennomføre grunnet smitteverntiltak.

Det har vært en økning i antall havneanlegg som har gjennomført øvelser sammenlignet med 2020 og 2019.

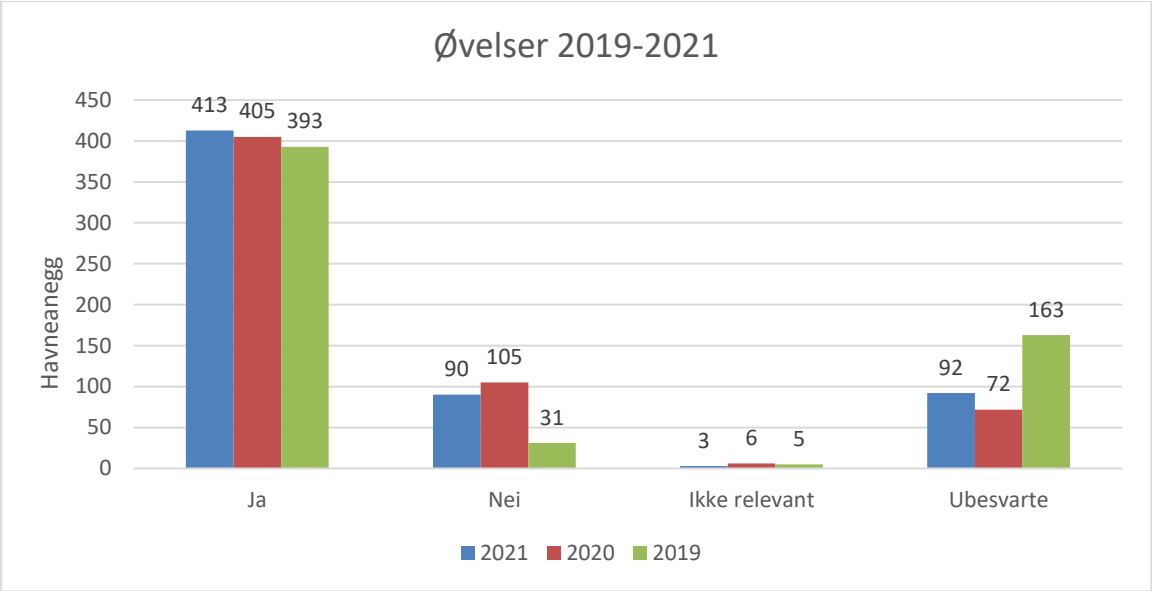

Figur 3. Oppsummering av øvelser 2019- 2021

2.2 Kvartalsvis treninger

60 % av havneanleggene svarer at de har gjennomført fire eller flere treninger i løpet av 2021. Det må tas hensyn til at noen havneanlegg, med få anløp, utfører færre enn fire treninger i løpet av et kalenderår, i tråd med deres godkjente sikringsplan.

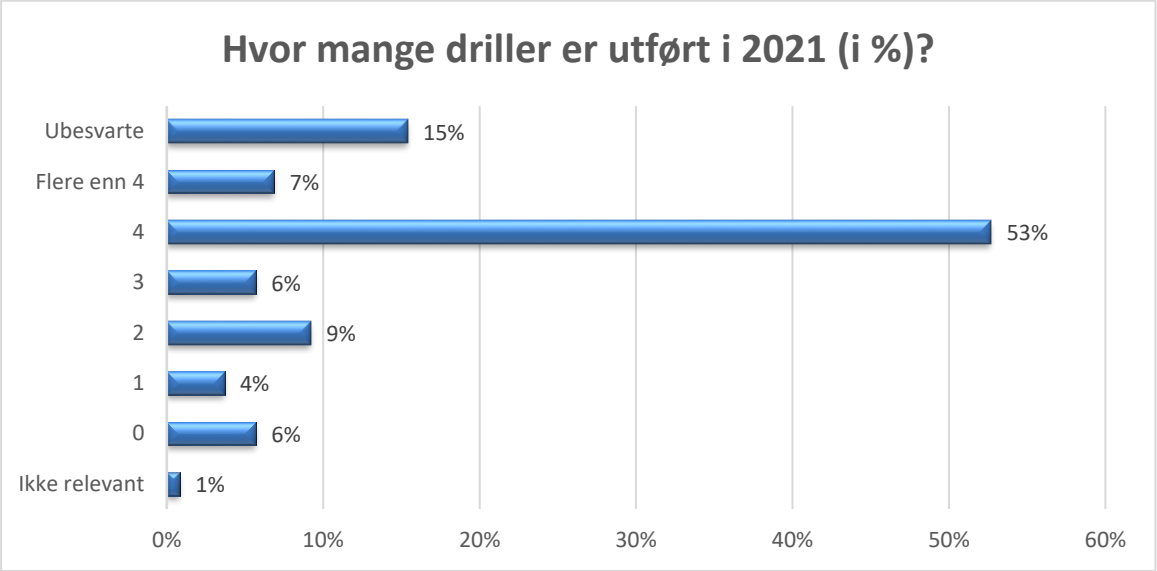

Figur 4 beskriver prosentvis fordeling av havneanlegg ut fra hvor mange treninger de har utført i 2021

Av de havneanlegg som svarer at de har gjort mindre enn fire treninger, er begrunnelsen i stor relatert til Covid- 19 pandemien.

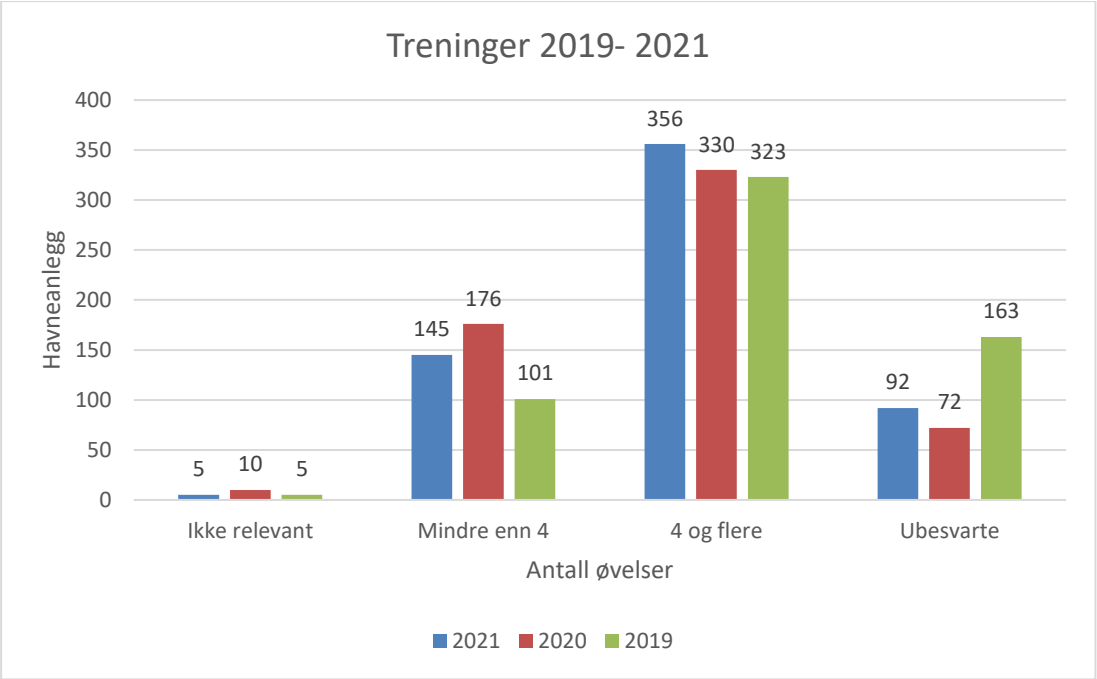

Figur 5. Trend for treninger i perioden 2019-2021

60 % (antall 356 havneanlegg) svarer at de har gjort enten fire eller flere treninger i 2021. Det er det en liten økning sammenlignet med både 2020 (56 %) og 2019 (54 %).

2.3 Intern revisjon

70 % svarer at de har gjennomført intern revisjon for 2021.

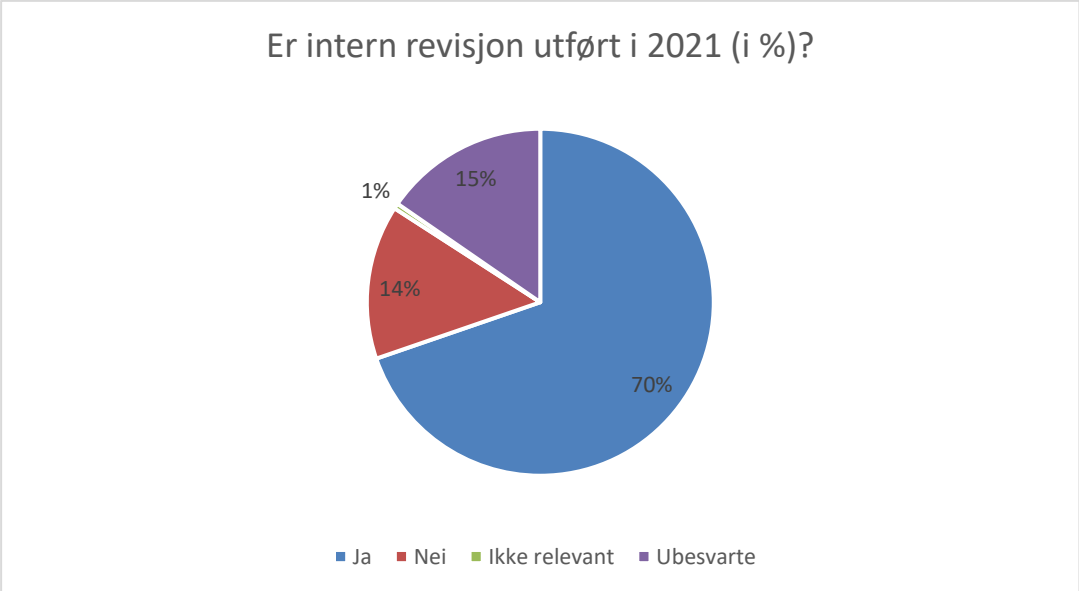

Figur 6. Prosentvis utførte interne revisjoner i 2020

Av de som svarte at de ikke har gjennomført internrevisjon så sier halvparten at Covid-19 var årsak. Andre svarer at internrevisjon er utsatt til 2022 eller at de mangler RSO. Dette kan forstås som at enkelte havneanlegg tror at man må benytte RSO ved utførelse av interne revisjoner.

Det er noe oppgang i antall utførte internrevisjon i 2021 sammenlignet med 2020 og 2019.

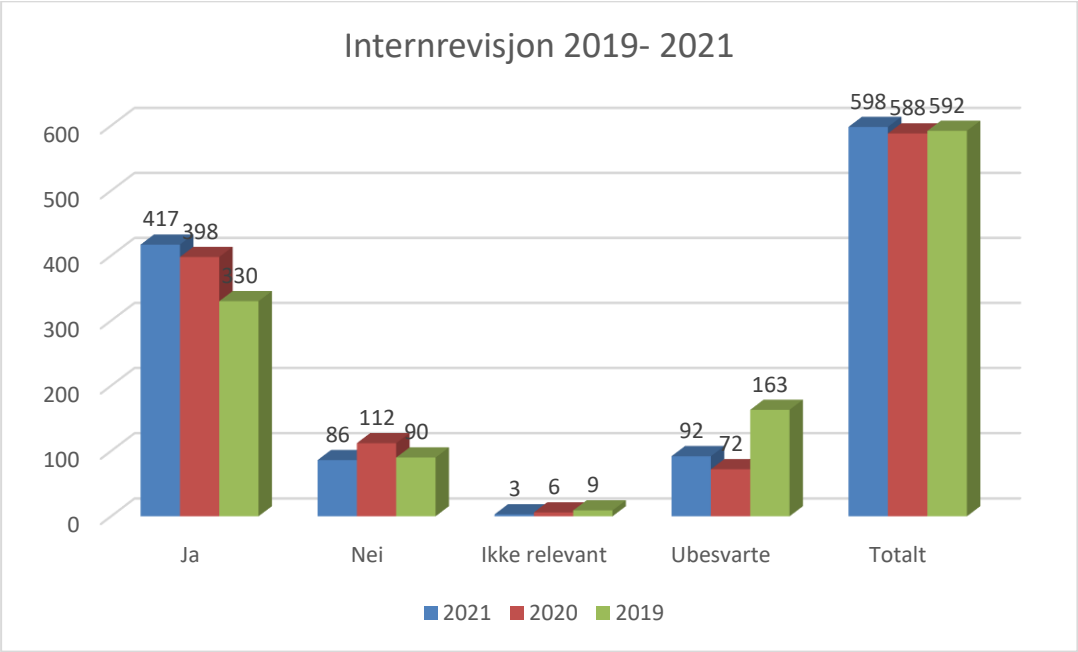

Figur 7. Utførelse av internrevisjon i perioden 2019- 2021

2.4 Svikt i egen sikring

Med svikt i egen sikring menes avvik på etterlevelse av egen sikringsplan.

70 % av havneanleggene sier at de ikke har svikt i egen sikring. Det kan stilles spørsmålstegn om resultatet reelt. Havneanleggene kan ha ulik forståelse hva som er svikt i egen sikring. En annen forklaring kan være at Covid- 19 utbruddet har resultert i mindre aktivitet og fysisk tilstedeværelse i enkelte havneanlegg. At så mange havneanlegg svarer «nei» samsvarer ikke med Kystverkets erfaringer under tilsyn. I snitt avdekkes det ca. 3 avvik med ulik alvorlighetsgrad under tilsyn (2,6 avvik i 2021)

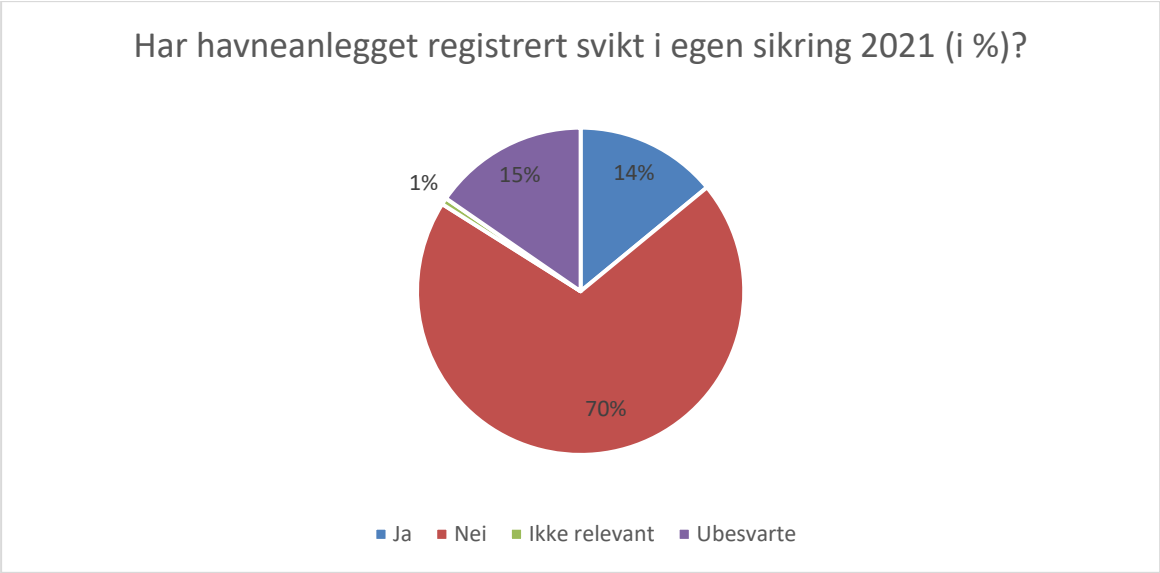

Figur 8. Havneanleggenes rapportering over svikt i egen sikring for 2021 (i prosent)

Havneanleggene svarer at den største andelen svikt i egen sikring er forbundet med avvik relatert til fysisk sikring og adgangskontroll..

Det er en liten økning i de som har registrert og håndtert svikt i egen sikring sammenlignet med 2020 og 2019 selv om tallene er lave.

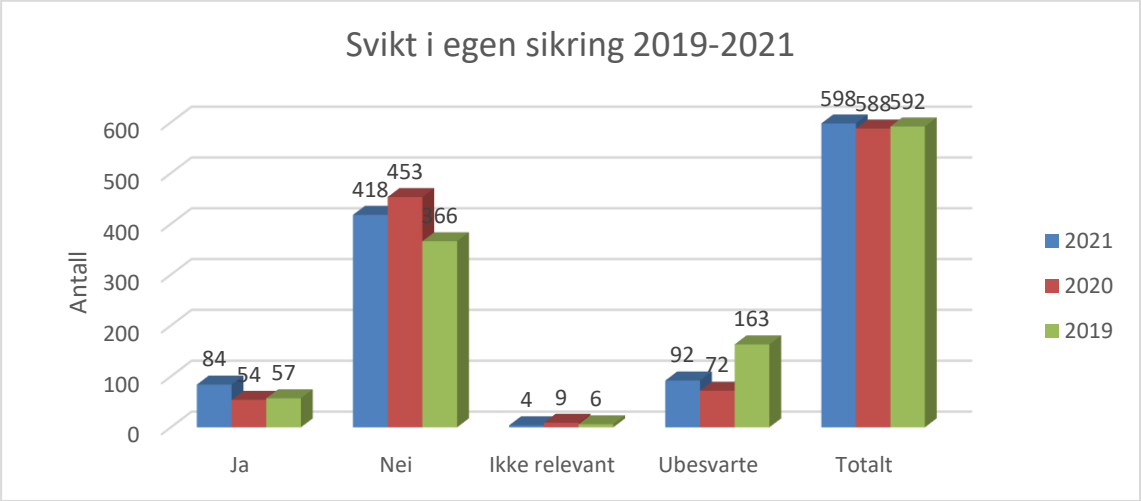

Figur 9 beskriver perioden 2019- 2021 og havneanleggenes rapportering av svikt i egen sikring

2.5 Sikringshendelser

Med sikringshendelse menes en mistenkelig handling eller omstendighet som kan utgjøre en trussel mot havneanlegg og skip.

Kystverket ønsket å finne ut om det forekom andre sikringshendelser enn det som blir rapportert inn til Kystverkets vaktlag for ISPS. Kun 2 % sier at de har hatt sikringshendelser som ikke er meldt inn. Sikringshendelsene som de da ble vist til var av mindre alvorlig omfang og ble håndtert og avklart internt i havneanlegget.

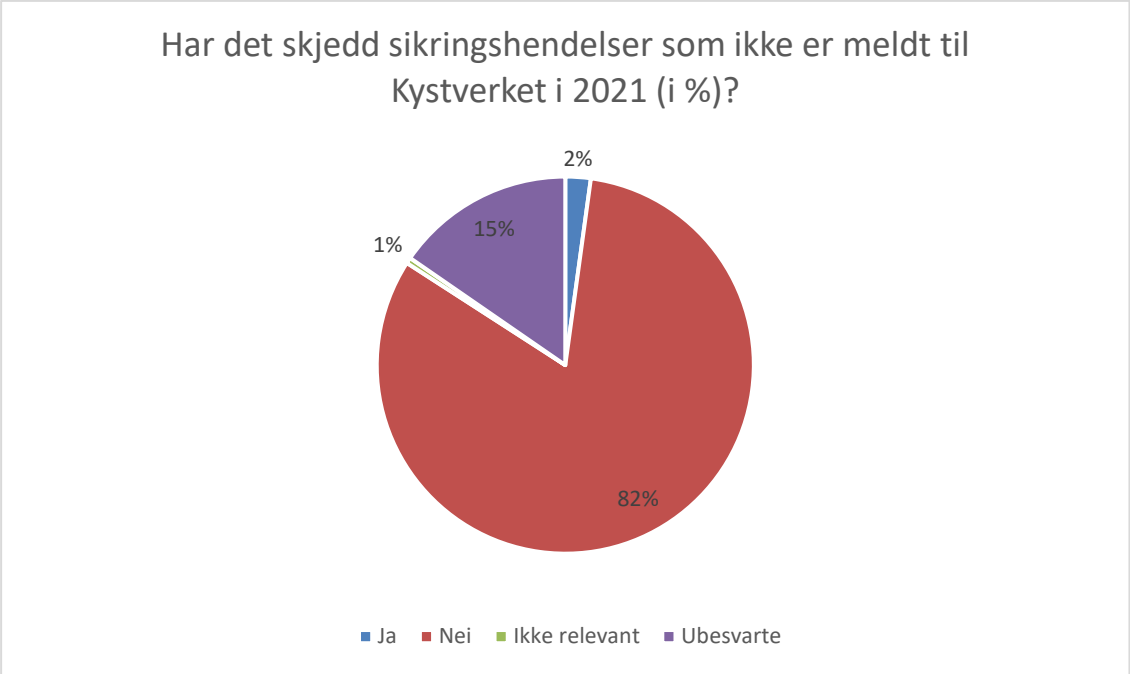

Figur 10 beskriver fordelingen av besvarelse for sikringshendelser (i prosenter) for 2021.

Av de få sikringshendelsene det vises til er det uautorisert adgang det rapporteres mest om.

Når man sammenligner 2021 med 2020 og 2019 ser vi en liten nedgang i sikringshendelser som ikke er innrapportert til Kystverket.

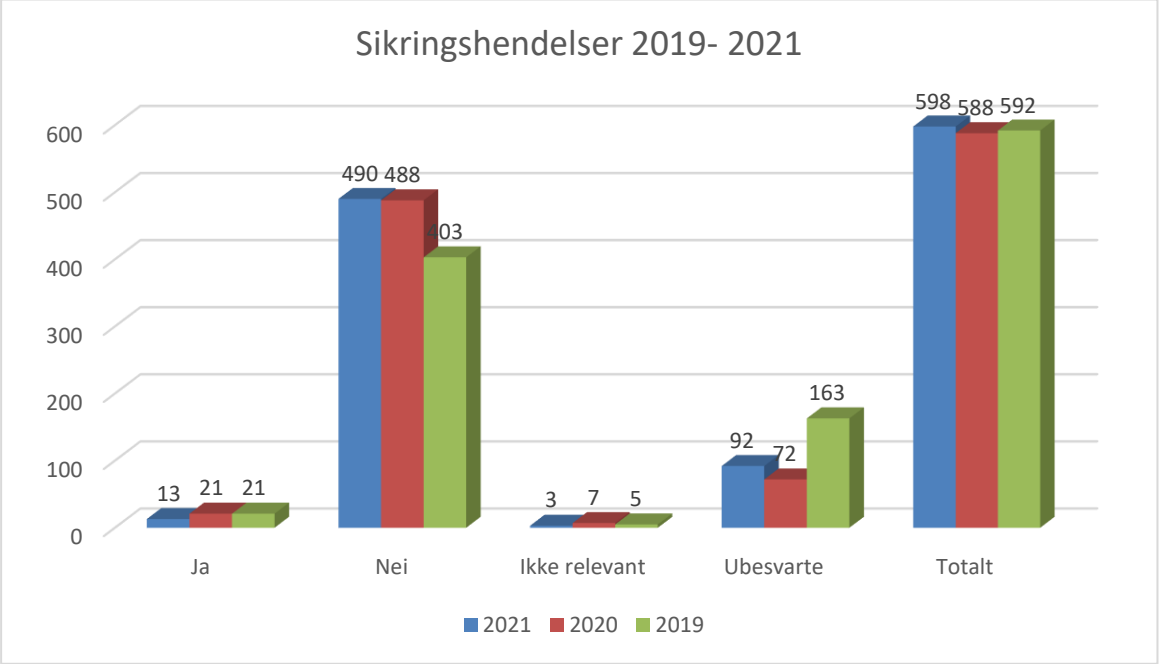

Figur 11 viser utviklingen i sikringshendelser fra 2019- 2021

2.6 Dataangrep

Kun 2 % av havneanleggene svarer at de har vært utsatt for dataangrep i 2021. Det kan stilles spørsmålstegn om resultatet er reelt. Det skulle antas at antall angrep er noe høyere på bakgrunn av dagens cybertrussel mot norske virksomheter.

Fra 2019 til 2021 har NSM sett en tredobling i antall alvorlige hendelser og cyberoperasjoner. NHO melder at nærmere 1 av 5 virksomheter i Norge har opplevd dataangrep. Årsaken til at så få svarer «ja» i denne undersøkelsen kan være mangel på kunnskap eller informasjon om dataangrep eller forsøk på angrep mot egen virksomhet.

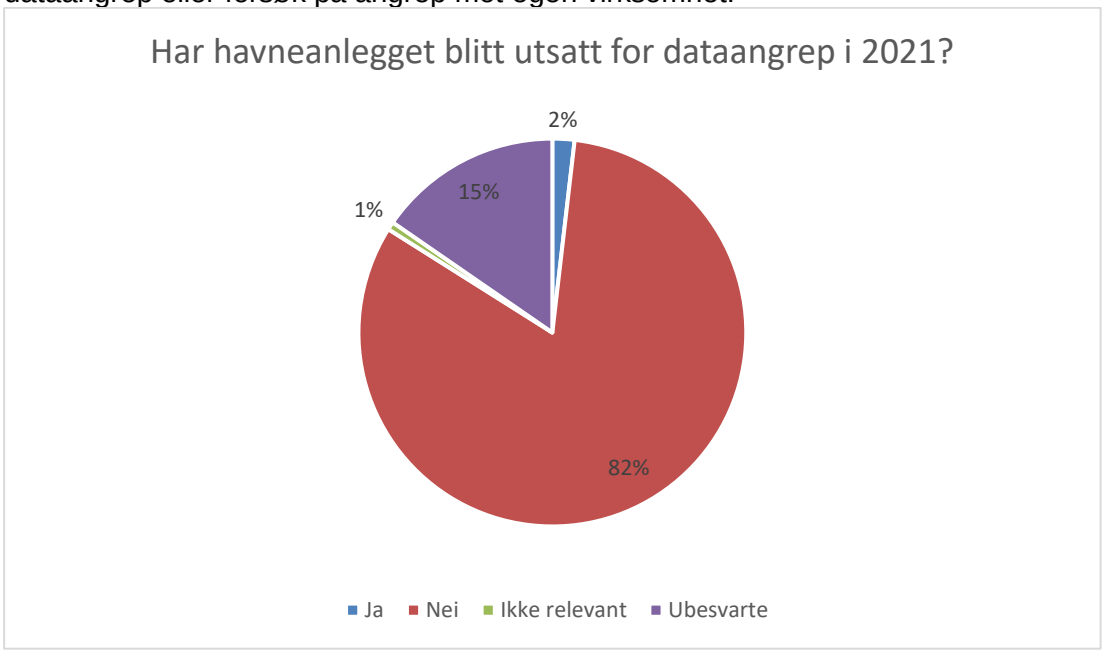

Figur 12. Dataangrep mot havneanlegg i 2021 (i %)

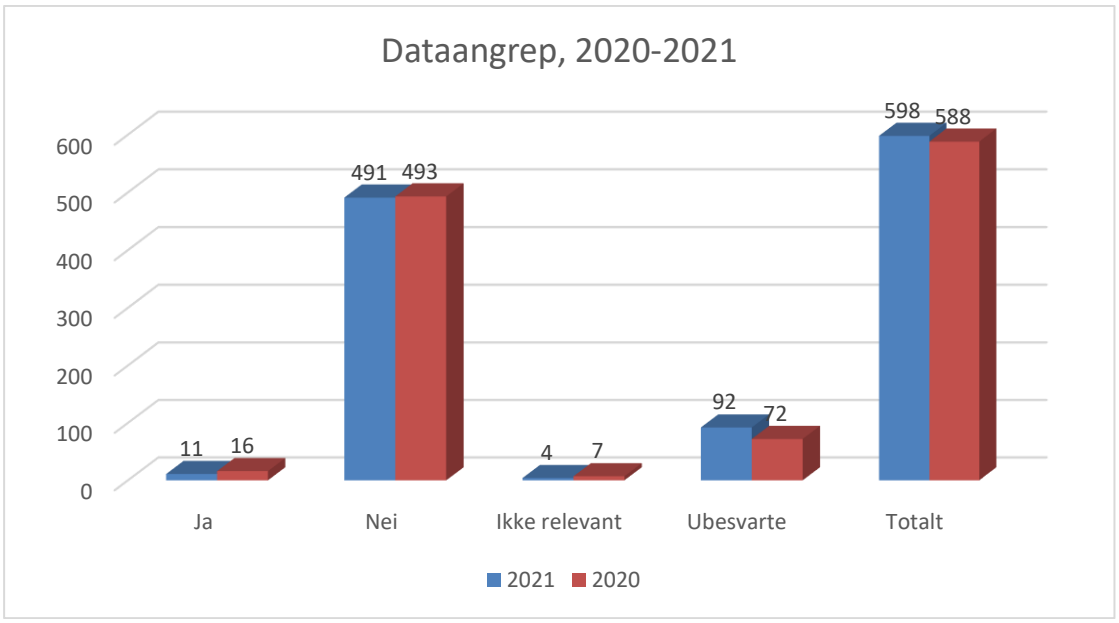

Figur 13. Dataangrep I havneanlegg i perioden 2020-2021

Resultatet fra 2020 samsvarer i stor grad med resultat fra årets besvarelse.

2.7 Ivaretakelse av sikring under Covid-19 pandemien

70 % av havneanleggene sier at Covid-10 ikke har påvirket havneanleggenes sikringssystem mens 14 % sier at de har blitt påvirket (ja).

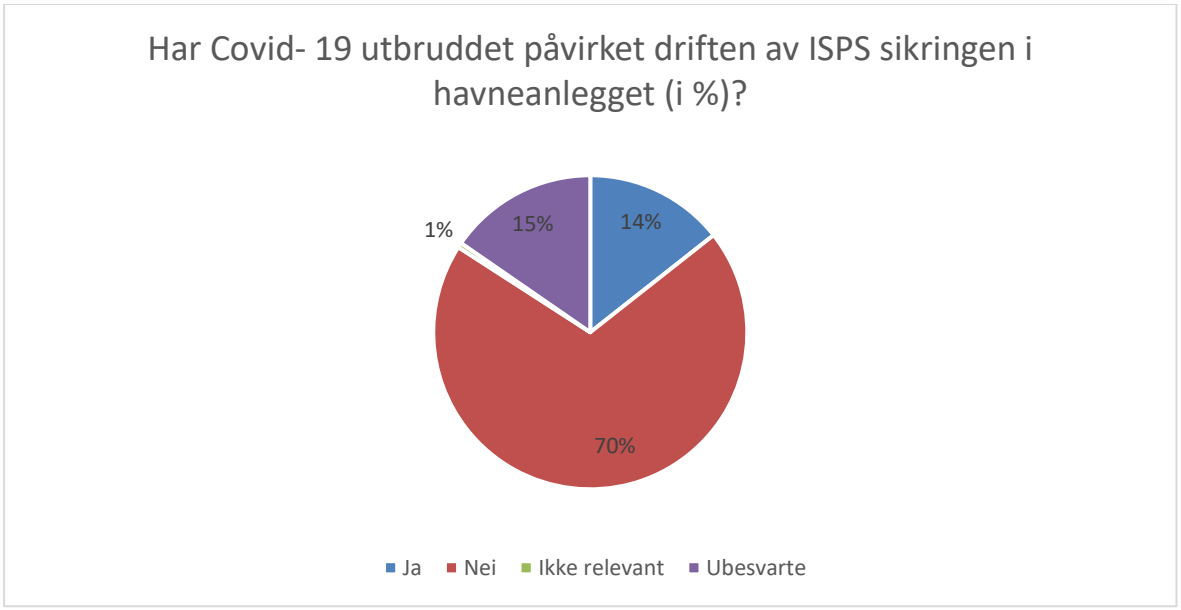

Figur 14- Covid- 19 sin påvirkning på sikringen i havneanlegget

De som sier «ja» til at sikringssystemet er blitt påvirket viser til både positive og negativ effekt. Bedre kontroll ved at det er skjerpede rutiner og færre besøkende. Avvik i utførelse av sikringstiltak enten ved å ikke gjennomføre eller endre utførelse av tiltak er kommentar som flere havneanlegg beskriver.

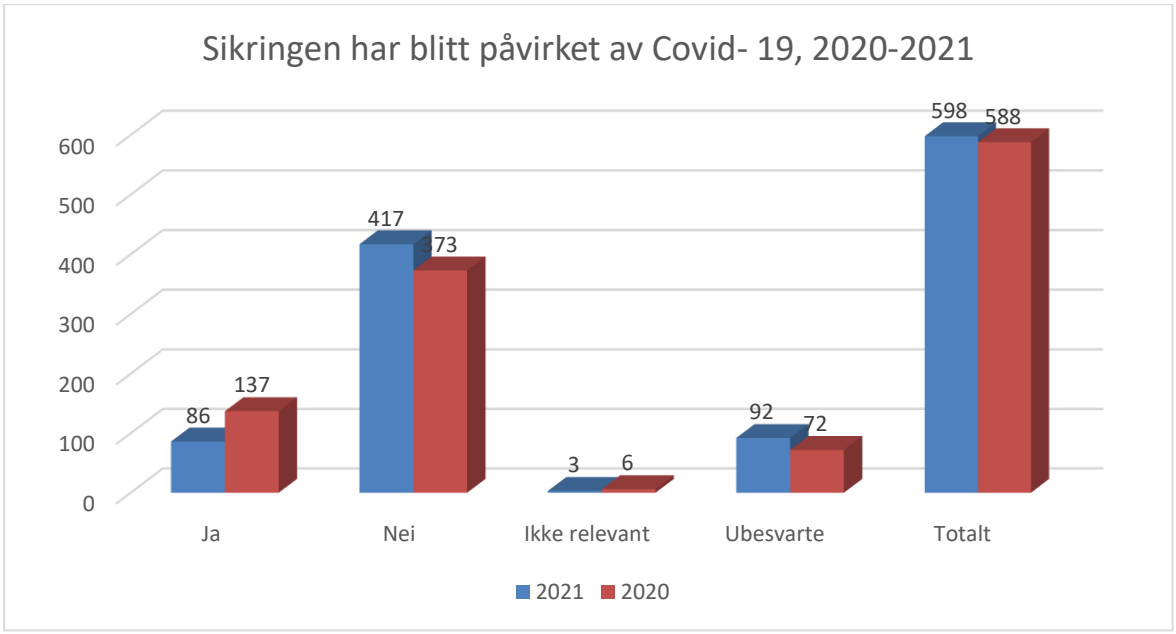

Figur 15 viser utviklingen i Covid-19 sin påvirkning på havneanleggenes sikringssystem

Det har vært noe nedgang i betydning av Covid- 19 på sikringen i havneanleggene.

3. Konklusjon

En besvarelsesgrad på 85 % gir et grunnlag for å helhetlig bilde av tilstanden i norske havneanlegg er når det kommer til sikringsarbeid (ISPS) for året 2021. Besvarelsesgraden er en liten nedgang fra 2020 på 3 %.

Det er en økning i utførelse av øvelse og trening samtidig som havneanleggene er blitt påvirket av Covid- 19 pandemien. 15 % sier de ikke har utført øvelse. 11 % sier at de har gjort kun en trening eller mindre. I tillegg er det 15 % av havneanleggene som ikke har rapportert. Gjennomføring av øvelser og kvartalsvis trening (/drill) bør ha høy fokus hos både havneanlegg og Kystverket.

Graden av utførte internrevisjoner på 70 % er lik i 2021 og 2020. Til tross for Covid- 19 ser vi en økning av utførte internrevisjoner sammenlignet med 2019. Noen tilbakemelding gav inntrykk av at man måtte bruke RSO ved internrevisjon. Dette er misvisende, og det må presiseres at også virksomheten selv kan gjennomføre internrevisjon.

Det er en liten oppgang i antall havneanlegg som melder at de har registrert svikt i egen sikring. Samtidig er andelen så lav at det kan stilles spørsmål til om resultatet er pålitelig. Kystverket avdekker ofte flere brudd på regelverket i havneanlegg som ikke er registrert svikt i egen sikring. En forklaring kan være at havneanleggene synes det er vanskelig å avdekke brudd eller har et annet fokus når det kommer til å håndtere avvik som er knyttet til sikringsplan.

Det er en nedgang i registrerte sikringshendelser som er av en slik alvorlighetsgrad at de burde meldes til Kystverket. Antall varslede sikringshendelser er i utgangspunktet svært lavt. Dette gjelder også dataangrep eller forsøk på dataangrep. Det stilles spørsmål om resultatet fra årets rapportering pålitelig da det avviker i stor grad med dagens risikobilde relatert til dataangrep. Fra 2019 og til 2021 har NSM sett en tredobling i antall alvorlige hendelser og cyberoperasjoner. I tillegg viser NSM til en kraftig økning i digital utpressing og sabotasje, såkalte løsepengevirus[1].

[1] NSM- Risiko 2022- Økt risiko krever økt årvåkenhet.